

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

БОРОВИК Людмила Володимирівна – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри загальнонаукових та інженерних дисциплін Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького.

Наукові інтереси: методика навчання загальнонауковим дисциплінам у вищій школі, психолого-педагогічна підготовка майбутніх офіцерів-прикордонників, методи математичної обробки в педагогіці та психології.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

BOROVYK Lyudmila Volodymyrivna – Candidate of Psychological Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of General Scientific and Engineering Disciplines of the National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine named after Bogdan Khmelnytsky.

Circle of scientific interests: method of teaching general scientific disciplines in high school, psychological and pedagogical preparation of future border guard officers, methods of mathematical processing in pedagogy and psychology.

*Рецензент – д. п. н. професор Савченко Н. С.
Стаття надійшла до редакції 23. 09. 2018 р.*

УДК 378.091.59

БРОВЧАК Людмила Сидорівна – кандидат педагогічних наук, доцент, проректор з науково-педагогічної роботи та соціальних питань Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського
ORCID: 0000-0001-8321-9267
e-mail: okarskadm@gmail.com

ВКЛЮЧЕННЯ СТУДЕНТІВ В ОРГАНІЗАТОРСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ ЗА ПРОГРАМОЮ «ШКОЛА МОЛОДОГО ЛІДЕРА»

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Однією з основних педагогічних умов формування організаторських здібностей студентів вищих навчальних закладів у позааудиторній роботі є включення їх у діяльність освітньо-виховного комплексу, що поєднує в собі елементи наукової просвіти і виконавської практики.

Формою реалізації завдань освітнього комплексу з формування організаторських здібностей є «Школа молодого лідера». Завдяки практичній та навчально-пізнавальній діяльності, яка є змістом роботи «Школи молодого лідера», студенти – майбутні вчителі оволодівають організаторськими знаннями, проходять організаторську підготовку, що дозволить їм успішно здійснювати роль «організатора-виконавця». Однак включення в безпосередню практичну організаторську діяльність без відповідного рівня готовності до її здійснення є, на наш погляд, неефективним, а, отже, потребує попередньої спеціальної підготовки організаторів.

Аналіз попередніх досліджень. Питаннями формування організаторських здібностей займалися дослідники: Т. Новиченко, С. Павлютенков, Т. Пономаренко, А. Карпова, О. Коротаєва, А. Макаренко, Н. Скотна, М. Обозов, Л. Уманський, В. Ягупов та інші. У працях науковців представлений досвід впровадження

різних форм спеціального навчання організаторської справи. Так, К. Потопа пропонує формувати організаторські здібності шляхом введення окремих тем, завдань у такі навчальні дисципліни, як: «Введення в спеціальність», «Методика виховної роботи». Р. Сопівник вважає, що основою організаторської підготовки є тренінгові заняття. Вивчення спеціальної літератури з теми дослідження дозволяє стверджувати, що системного вивчення сучасних форм розвитку організаторських здібностей молодих фахівців не проводилося, відсутні порівняльні характеристики методів та прийомів формування вмінь організаторської діяльності як професійно цінних для вчителя.

Мета статті. Проаналізувати педагогічні умови впровадження «Школи молодого лідера» як засобу формування організаторських здібностей майбутніх учителів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз психолого-педагогічної літератури з проблем становлення студентського самоврядування дозволяє стверджувати, що «розвиток студентського самоврядування є ефективним засобом демократизації вищих навчальних закладів». Успішне здійснення цього процесу є запорукою формування якісно нового типу відносин між особистістю і колективом, між

особистістю і суспільством. «Особистість студента ставатиме не тільки об'єктом соціальних впливів, – вважає М. І. Сметанський, – а й суб'єктом. Виникне явище своєрідного педагогічного резонансу. Збіг зовнішніх (цілеспрямований вплив викладачів, колективу, громадськості) і внутрішніх (самовиховання) процесів сприятиме найкращим результатам при порівняно менших затратах сил і часу» [3, с. 92].

Саме тому в межах програми «Tempus» студентське самоврядування визначене одним із пріоритетів для України у галузі управління університетами. Це форма управління, за якої студенти на рівні академічної групи, факультету, гуртожитку, курсу, спеціальності, студентського містечка, іншого структурного підрозділу вищого навчального закладу мають право самостійно вирішувати питання внутрішнього управління.

Звернення до західного досвіду дозволяє зазначити, що у нормативних документах, які стосуються управління університетами, вказано на обов'язковість існування органів студентського самоврядування. Ці вимоги європейського законодавства є надзвичайно дієвими щодо втілення у практику університетського керівництва молодіжного представництва. Органи студентського самоврядування виступають у ролі своєрідних посередників між адміністрацією університету й студентською громадою, забезпечуючи їх ефективне спілкування.

Особливий інтерес викликають наукові дослідження останніх років щодо набуття вмінь професійної майстерності, розвитку професійно цінних особистісних якостей у процесі організаційно-управлінської роботи, становлення студентської молоді як суб'єкта власної життєтворчості, її соціальної зрілості та самореалізації.

Потрібно зауважити, що виміром якості професіоналізму майбутнього вчителя у сфері організаційної діяльності є сукупність показників, що розкривають зміст таких критеріїв: особистісний (впевненість у собі, волюватість якості, почуття обов'язку, працелюбність, емпатія, толерантність тощо), діяльнісний (самовладання, вміння самоаналізу, самоконтролю, вміння оперативно приймати рішення, розподіляти ролі, колективно планувати тощо), когнітивний (ерудованість, критичність мислення, знання про сутність процесу спілкування, особливості міжособистісної взаємодії, прийоми впливу на особистість тощо). Розв'язання завдань розвитку даних професійно важливих особистісних якостей значною мірою залежить від обґрунтованої організації роботи студентського

самоврядування у закладах вищої освіти. Самоврядування є необхідною складовою професійної підготовки майбутніх учителів. Його організація має вирішальний вплив на процес формування майбутніх фахівців, оскільки однією з провідних функцій учителя в школі є організаційна: організація учнівського колективу, організація колективних творчих справ, координація дій школи і сім'ї у розвитку особистості школяра.

Навчання у закладі вищої освіти для майбутніх учителів - один з найважливіших періодів їх особистісного зростання та становлення як фахівців, що обумовлено не тільки виконанням завдань навчальної діяльності, але й активізацією можливостей виявлення власних умінь, навичок, особистісних якостей, що відповідають напряму професійної діяльності, самостійної роботи, різних аспектів самореалізації у суспільно корисних справах.

Для забезпечення постійного професійного росту майбутніх організаторів важлива їх поінформованість щодо діяльності органів студентського самоврядування у закладі вищої освіти.

Студентське самоврядування є важливим фактором розвитку організаційних здібностей, виявлення потенційних лідерів, набуття вмінь управлінської та організаційної роботи з колективом. Організаційна робота, яка лежить в основі функціонування студентського самоврядування, розширює простір особистісної самореалізації майбутніх учителів, залучає їх до різних сфер життя освітньої установи, дає змогу випробувати себе в різноманітних видах управлінської діяльності, зміцнити професійну спрямованість. У студентському самоврядуванні беруть участь студенти, які займають активну позицію щодо організації позааудиторної виховної роботи навчального закладу. Ці студенти здатні об'єднати навколо себе однодумців для організації суспільно корисних справ, в яких і проявляються їх організаційні здібності. Таким чином, студентське самоврядування слугує для об'єднання свідомих людей для реалізації потенційних можливостей кожного, формування професійно важливих якостей та отримання досвіду для подальшої професійної діяльності [4].

Самопідготовка студента до майбутньої професійної діяльності не можлива без активної життєвої позиції, без розвинутої здатності ухвалювати рішення і нести за них відповідальність, без навичок самоуправління. Саме органи самоврядування створюють необхідні умови для залучення студентської молоді до різних сфер життя освітньої

установи і підвищення соціальної значущості кожної особистості, розвитку і реалізації її внутрішнього потенціалу. Перелік завдань, що належать до компетенції органів студентського самоврядування, дозволяє визначити їх як перспективний напрям розвитку творчого ставлення молоді до професії [2].

Студентське самоврядування варто віднести до тих інтерактивних процесів, завдяки яким відбувається становлення різних аспектів організаторських здібностей майбутніх учителів. Студентське самоврядування забезпечує розвиток умінь ставити цілі та завдання, розподіляти ролі, інструктувати, колективно планувати роботу, встановлювати ділові стосунки з людьми, контролювати, аналізувати, передбачати результат прийнятих рішень, відхилення та небажані явища у роботі, знаходити адекватну ситуації форму впливу, попереджати конфліктні ситуації, критично оцінювати результати взаємодії. Тому студентське самоврядування не тільки вирішує сьогоденні потреби молоді, яка готує себе до педагогічної діяльності, але й, водночас, слугує школою демократичного життя з його ведучими ознаками – набуттям вмінь оцінювати результати власної діяльності і нести за них відповідальність, регулювати взаємовідносини особистості з колективом, інтегрувати спільні зусилля.

Організація самоврядування у закладі вищої освіти, зокрема, в педагогічному, є важливою умовою оптимізації управління студентським життям на основі якнайширшого залучення студентів до цього процесу. Ідеться про конкретне залучення студентів до справ навчального закладу, громади, суспільства, про розвиток лідерського потенціалу юнаків і дівчат у процесі навчання та виховання. Це створює передумови для вирішення соціально важливих педагогічних завдань.

З метою використання виховного потенціалу студентського самоврядування в процесі формування організаторських здібностей майбутніх учителів нами була розроблена програма «Школи молодого лідера», в основу якої покладено принципи: 1) вибору засобів підготовки з урахуванням вихідного рівня сформованості організаторських здібностей студентів; 2) забезпечення умов для реалізації кожним студентом його організаторських нахилів і задатків; 3) створення системи роботи, в якій органічно поєднуються теоретична та практична діяльність; 4) організація взаємодії зі студентами на засадах демократизму і діалогічності.

«Школа молодого лідера» як засіб формування організаторських здібностей майбутніх учителів є освітньо-виховним

комплексом, який складають тренувальні вправи і завдання, колективні творчі справи, ділові ігри, методичні посібники. Процес формування організаторських здібностей майбутніх учителів за програмою «Школи молодого лідера» передбачає три напрями діяльності: роботу в студентському самоврядуванні з використанням різноманітних групових форм діяльності (рольові ігри, КТС, проблемні обговорення, бесіди, тренінги); реалізацію завдань організаторської діяльності членів студентського самоврядування на рівні академічної групи, інституту, факультету (дискусія, інструктаж, ділова гра); діяльність Ради студентського самоврядування університету (метод регламентування, самостійна організація справи, тренінги).

Н. Демчук вважає, що зацікавленість молоді випробовувати власні організаторські здібності стимулюється можливістю втілення соціально-педагогічних проєктів у студентське життя. Ключовими елементами таких проєктів є нові за змістом знання та досвід, які здобуваються у процесі роботи студентського самоврядування. Втілення проєктів, що найбільш наближені до студентської дійсності, є можливістю представити інтереси та здібності особистості, невеликих груп людей та колективів в організаторській діяльності. Пошук спільних інтересів учасників організаторської діяльності супроводжується станом задоволення від спілкування, відчуттям приналежності до єдиного психологічного та інформаційного поля.

Факторами активізації розвитку організаторських здібностей майбутніх учителів у «Школі молодого лідера» є: створення емоційного піднесення, що є наслідком підвищення рівня самостійності і відповідальності за колективну справу, накопичення позитивних переживань від збудження організаторської активності, практична діяльність, яка завершується реальним результатом. Забезпечення зацікавленості організаторською діяльністю досягається шляхом використання таких методів активізації позааудиторної виховної роботи, як бесіда, розповідь, епізодичні завдання, пояснення, тренінгові заняття.

За Л. Кудіною використання методу бесіди спонукає студентів відтворювати раніше набуті знання, робити самостійні висновки-узагальнення на основі засвоєного фактичного матеріалу. В організаторській діяльності використання бесіди як форми спілкування має такі завдання: обмін інформацією; формування перспективних заходів і процесів; контроль і координація вже розпочатих дій; взаємне спілкування під час виконання завдань; підтримка ділових

контактів; пошук, висунення і оперативна розробка робочих ідей; стимулювання розвитку думки в новому напрямку; розв'язання етичних проблем, що виникли в ситуації виробничої взаємодії. Таким чином, бесіда, спрямована на вирішення завдань формування організаторських здібностей, сприяє активізації зусиль, покликаних забезпечити співробітництво у групі, налагодження співпраці членів групи і органів самоврядування.

В. Тернопільська вважає розповідь важливим компонентом спілкування, що утворює специфічну комунікативну ситуацію. Саме цей аспект створення невимушених відносин під час обговорення організаційних питань у групі важливий для формування в студентів загального розуміння особливостей майбутньої організаторської діяльності, специфіки взаємодії з тими, хто до неї включений.

І. Холковська зазначає, що під час виконання *епізодичних завдань* у студентів формується алгоритм дій, готовність до відповідального вибору способу розв'язання завдання. Аналіз виконання епізодичних завдань у колективі студентської групи забезпечує підвищення ступеня обізнаності студентів в організаторській діяльності, вміння планувати діяльність, ставити перед собою ціль, здійснювати вибір рішення, контроль і оцінювання результатів своїх дій, що допомагає попереджати помилки в організаторській діяльності. Умовами планування є врахування накопиченого студентами позитивного досвіду реалізації справ та намагання варіювати їх зміст та форму з метою більш широкого охоплення здібностей студентів.

З метою формування організаторських здібностей студентів доцільно використовувати в групі *пояснення* як словесне тлумачення понять, явищ, слів, термінів, принципів дій, прикладів.

І. Аносов вважає, що для розкриття причинно-наслідкових зв'язків і закономірностей організаторської діяльності матеріал варто розкривати через подання його у логічних ланцюжках. Таким чином студенти краще розуміють алгоритми виховної взаємодії, етапи підготовки заходів, способи залучення вихованців до колективної творчості, що є їх завданням у подальшій професійній діяльності.

І. Яшук вважає, що *тренінг* є одним з ефективних активних методів навчання [5]. Використання тренінгових форм роботи в поєднанні з іншими методами дає можливість формувати організаторські здібності у процесі навчання в «Школі молодого лідера». Можливості тренінгу дозволяють

удосконалювати організаторські здібності студентів, розвивати їх вольові якості, коригувати способи реагування в різних ситуаціях, вирішувати особистісні, професійні проблеми. Тренінг передбачає засвоєння специфічних професійних знань, умінь, навичок, корекцію установок, розвиток особистісних властивостей, необхідних для майбутнього організатора. Таким чином, ми розглядаємо тренінг як провідний компонент технології формування організаторських здібностей майбутніх учителів. Використання тренінгів креативності, ефективної комунікації, впевненості у собі у студентській групі дозволяє створити установки на суб'єкт-суб'єктну взаємодію, встановити зворотний зв'язок, здійснити всебічний аналіз сильних і слабких сторін майбутніх організаторів, що позитивно відображається на тих заходах, в яких студенти беруть участь або які вони самі організовують.

Проведення *дискусії* допоможе студентам навчитись колективно обговорювати спірні питання, обмінюватись думками, ідеями. І. Бех розглядає дискусію як форму колективного обговорення з метою виявлення істини через зіставлення різних поглядів. У контексті нашого дослідження важливо, що завдяки виявленню різних позицій, емоційно-інтелектуальному поштовху, який здійснюється завдяки дискусії, відбувається правильне розв'язання організаторської проблеми.

Важливе значення у роботі зі студентами має *лекція*, яка відрізняється від розповіді та пояснення тим, що використовується для розгорнутого теоретичного повідомлення про особливості організаторської діяльності, обґрунтування складних і об'ємних організаторських проблем. С. Висоцький виокремлює такі види лекцій: традиційні (зміст матеріалу пропонується в готовому для запам'ятовування вигляді), проблемні (аналізується певна проблема) і розмовні (передбачають поєднання теоретичних фрагментів лекції з відповідями студентів на проблемні запитання або виконанням ними теоретичних чи практичних завдань). В. Дяченко вважає, що лекцію можна проводити, тільки маючи впевненість у її доцільності, у відповідній розумовій підготовленості студентів і їхній здатності до активної роботи. Ця думка є слушною у контексті організаторської діяльності, коли студенти мають можливість за порівняно короткий час отримати значний обсяг інформації, поєднати його з вже існуючим досвідом взаємодії в академічній групі, дійти висновків щодо шляхів вдосконалення власних організаційних дій.

Ми розглядаємо *інструктаж* у роботі

студентського самоврядування інституту, факультету як організовану, двосторонню діяльність, що спрямована на ознайомлення з правилами планування організаторської діяльності, яке передбачає повне і точне їх використання. Можна використовувати інструктаж як індивідуальний, груповий, так і колективний. І. Мангутов вважає, що короткі, лаконічні, чіткі вказівки щодо виконання дій розвивають швидкість прийняття рішень в організаторській діяльності, вміння планувати власні дії та втілювати їх.

При проведенні *ділової гри* студенти виконують роль організаторів, налагоджуючи взаємодію з урахуванням засад психологічної сумісності людей, згуртовують навколо своєї ідеї колектив. Ділові ігри дозволяють підтримувати постійний високий інтерес студентів до організаторської роботи, активізують їх творчість, ініціативність, самостійність, формуючи і закріплюючи практичні вміння.

Ефективність використання того чи іншого методу формування організаторських здібностей майбутніх учителів залежить від багатьох чинників, серед яких варто відзначити особисті якості студентів, їх психофізіологічні особливості, характер взаємовідносин у групі, рівень авторитетності того, хто здійснює виховний вплив, складність проблеми.

В організаторській діяльності використовується *метод регламентування* як метод організаційного впливу, що полягає у розробці та введенні в дію організаційних положень, обов'язкових для виконання. Такими є типові положення, посадові інструкції, накази тощо.

Основним серед психолого-педагогічних методів є *переконання*. Воно здійснюється в організаторській роботі завдяки використанню різних форм. Це, зокрема, роз'яснення, порада, рекомендація, позитивний приклад, зразок активної діяльності.

В. Мокляк вважає, що впровадження методичних рекомендацій в організаторську діяльність забезпечує її системність, безперервність, впорядкованість, визначеність, відповідність потребам виховного процесу у закладі вищої освіти. Методичні рекомендації активізують творчу ініціативу студентів, забезпечують високий рівень засвоєння технологічних аспектів реалізації організаторської майстерності.

Отримання студентами практичних рекомендацій від викладачів та членів ради студентського самоврядування на різних етапах підготовки організації заходу сприяє розвитку їх умінь ставити конкретні і досяжні цілі в організаторській діяльності, розподіляти події і дії у часі; прогнозувати напрям

можливого розвитку організаторської взаємодії, передбачаючи можливі проблеми і труднощі, знаходити шляхи їх вирішення і усунення; аналізувати та оцінювати результати своєї діяльності.

Р. Кондратьєва підкреслює, що практичні рекомендації від авторитетних осіб мають безперервно ускладнюватись, що впливає на підвищення рівня самостійності студентів у вирішенні організаторських завдань.

Т. Пономаренко вважає, що практична реалізація організаторських умінь вимагає впровадження повного технологічного циклу даного виду діяльності: постановка цілей, осмислення завдань, застосування засвоєних знань на практиці, пошук та використання доцільних методів та форм співпраці, аналіз результатів.

Важливу роль в ефективній підготовці членів студентського самоврядування відіграють різні форми спільного *обговорення*: уточнення планів, обсягів повноважень і відповідальності, термінів виконання, форм звітності кожної ланки організаторської діяльності. Ще однією умовою результативності є цілісність організаційної дії, яка обумовлює необхідність розкриття всіх аспектів спільної роботи з виконання завдання. Обговорення повинно мати чітку побудову, логічну послідовність викладу матеріалу й містити вичерпні відповіді на всі запитання.

На першому та другому етапах розвитку організаторських здібностей майбутніх учителів обговорення є основним джерелом інформації для планування організаторської діяльності. Обговорення на третьому етапі формуального процесу відображає результати здійсненої організаторської діяльності і має відповідати певним вимогам, а саме: практичність, вірогідність, своєчасність інформації, зрозумілість, доступність, раціональність, дієвість пропонуваніх методів роботи.

Самоврядуванню відводиться перше місце в підготовці студентських лідерів. Але, говорячи про роботу органів студентського самоврядування, необхідно зважати на те, що ефективність їх діяльності залежить від системного підходу до навчання студентів організаторській діяльності, що набуває результативності у спеціально організованій «Школі молодого лідера». Програма «Школи молодого лідера» свідчить про необхідність встановлення наступності у виконанні завдань організаторської діяльності активістами академічної групи, інституту (факультету), університету для подальшого розвитку органів студентського самоврядування та формування в майбутніх учителів таких професійно важливих якостей, як організаторські здібності.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. «Школа молодого лідера» як засіб формування організаторських здібностей майбутніх учителів є елементом освітньо-виховного комплексу, представленого системою тренувальних завдань і вправ, набором ділових ігор тощо. Педагогічні умови впровадження «Школи молодого лідера» забезпечують ефективне становлення організаторських здібностей майбутніх учителів.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Аносов І. П. Соціально-педагогічні основи студентського самоврядування як джерела демократизації вищої школи (управлінський аспект) / І. П. Аносов, В. М. Приходько, М. І. Приходько. – Мелітополь: Видавничий будинок ММД, 2008. – 196 с.
2. Brovchak L. S. Pedagogical management as a constituent of the professional teachers training to organizational activities / L. S. Brovchak // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія: Зб. наук. праць. – Випуск 40. Редкол.: В. І. Шахов та ін. – Вінниця: ТОВ Нілан ЛТД, 2013. – С. 144–148.
3. Галузяк В. М. Педагогіка: навчальний посібник / В. М. Галузяк, М. І. Сметанський, В. І. Шахов. – 5-е вид., випр. і доп. – Вінниця: Нілан ЛТД, 2011. – 400 с.
4. Холковська І. Л. Методика виховної роботи / І. Л. Холковська. Курс лекцій – Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2006. – 194 с.
5. Ящук І. П. Оптимізація діяльності органів студентського самоврядування у вищих навчальних закладах у контексті реалізації ідей А. С. Макаренка / І. П. Ящук // Витоки педагогічної майстерності – Полтава, 2008. – Вип. 4. – С. 214–221.

REFERENCES

1. Anosov, I. P. (2008). *Sotsialno-pedahohichni osnovy studentskoho samovryaduvannya yak dzherela*

demokratyzatsiyi vyshchoyi shkoly (upravlinskyy aspekt). [Socio-pedagogical bases of student self-government as a source of democratization of higher education (managerial aspect)]. Melitopol.

2. Brovchak, L. S. (2013). Pedagogical management constituent of the professional teacher training to organizational activities. Vinnytsya.
3. Haluzyak, V. M. (2011). *Pedahohika: Navchalnyy posibnyk*. [Pedagogy]. Vinnytsya.
4. Kholkovska, I. L. (2006). *Metodyka vykhovnoyi roboty*. [Methodology of educational work]. Vinnytsya.
5. Yashchuk, I. P. (2008). *Optymizatsiya diyalnosti orhaniv studentskoho samovryaduvannya u vyshchykh navchalnykh zakladakh u konteksti realizatsiyi idey A. S. Makarenka*. [Optimization of the activity of student self-government bodies in higher educational institutions in the context of the implementation of the ideas of A. S. Makarenko]. Poltava.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

БРОВЧАК Людмила Сидорівна – кандидат педагогічних наук, доцент, проректор з науково-педагогічної роботи та соціальних питань Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Наукові інтереси: розвиток організаторських здібностей майбутніх учителів в процесі діяльності студентського самоврядування.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

BROVCHAK Liudmyla Sydorivna – PhD in Pedagogy, Associate Professor, Vice-Rector of Scientific and Educational Work and Social Issues. Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University.

Circle of scientific interests: development of the managerial abilities of the future teachers in the working conditions of students' self-government.

Рецензент – д. п. н. професор Калініченко Н. А.
Стаття надійшла до редакції 23. 09. 2018 р.

УДК 51: 37.022

ВІТЮК Антоніна Вікторівна –

кандидат технічних наук,
доцент кафедри вищої математики
Одеської національної академії харчових технологій
e-mail : vityk.1969@ukr.net

НУЖНА Наталія Володимирівна –
старший викладач кафедри вищої математики
Одеської національної академії харчових технологій
e-mail: lada5.00@ukr.net

МЕТОД КЕЙСІВ У НАВЧАННІ ВИЩОЇ МАТЕМАТИКИ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Основним завданням інженерно-технічної освіти є підготовка інженера, здатного творчо вирішувати

професійні завдання, швидко набувати нові знання та вміти їх застосовувати для розв'язання нових нестандартних ситуацій. Однією з важливих складових якості